

Szerkesztőség irodája:
BRASSÓ, Színház-utca 95. sz.
hova a lap szellemi részét illető minden
közlemény intézendő.
Kéziratok vissza nem adtnak.

KIADÓHIVATAL:
ALEXI KÖNYVNYOMDÁJA, BRASSÓBAN
színház utca 95 sz. alatt,
hova az előfizetési pénzek s hirdetések
bérmentesen küldendők.

BRASSÓ

ELŐFIZETESI AR:
helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt., Félévre 3 frt 50 kr
Negyedévre 1 frt. 80 kr.
Külföldre egész évre 20 Frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos garmond-sorért 4 kr. 1—10 sor
helye 40 kr.) Minden egyes hirdetés helyeg
díja 30 kr., nagyobb és többszöri hirdeté-
seknél kedvezmény; nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendők

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukas M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában.

101. szám.

BRASSO, Csütörtök, szeptember 3-án.

I-só évfolyam 1885.

Gróf Bethlen Gábor.

Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület” alakuló közgyűlése osztatlan lelkesedéssel választotta elnökévé Nagy- és Kis-Küküllőmegyék főispánját, gróf Bethlen Gábort.

A nemzet képviselői innen is, túl is a Királyhágóról összesereglettek, hogy bizalmukkal megtiszteljék ama férfit, kit a felséges király bizalmával már egy évtizeddel ezelőtt megajándékozott.

Egy évtizede annak, hogy gróf Bethlen Gábor mint főispán két megye élén áll. Oly megyét vezet ő, a hol évszázadok óta foly a nemzetiségi harcz, a hol kiolthatatlan gyűlölet a magyar nemzet iránt vezérli tettökben a nemzetiségeket.

Gróf Bethlen Gábornak sikerült a gyűlöletet elnémitani; sikerült békét teremteni, melyet megzavarni nem merészel senki. Bizalom s tisztelet vette körül, midőn a királyi kegy ama méltóságra emelte, s ma, tíz éves sikerdus működése után a bizalom, a szeretet s tisztelet megtízszerezedett. Megyéjében a szeretet, annak határain kívül az ország minden részében dics, fény és tisztelet környezi nevét.

Egy évtized alatt gróf Bethlen Gábor Magyarország első főispánjai egyikévé emelkedett; kezdve a koronás királytól, le az utolsó földmives gazdáig, mindenki előtt kedvelt főúr ő. Arisztokrata, magyar arisztokrata a szó legnemesebb értelmében. Kedvencz foglalkozása nem a testi, hanem a szellemi sport. Minden fáradsága megyéje, nemzete és hazája boldogítása.

A főuri köröknek ő ép oly kedvelt alakja. A főrendi választások alkalmával nyerte ennek legszebb bizonyítékát. Vagyona után nem maradt főrendiházi tag. A főrendek nem akarták nélkülözni Erdély egyik legjelesebb főispánját s megtisztelték őt is bizalmukkal.

S e bizalmat tetézte a közművelődési egyesület alakuló gyűlése, midőn elnökévé választotta gróf Bethlen Gábort.

Ennél fényesebb kitüntetés nem érhetne volna egyhamar a nemes grótot. Legfényesebb bizonyítéka népszerűségének. Polgártársai, az egész nemzet, Erdély magyarsága egy szívvvel, egy lélekkel tette fejére az érdem koronáját. — Ez a legfényesebb elismerés. Gróf

Bethlen Gábor meg lehet elégedve tíz éves működése sikerével.

Augusztus 31-ike óta új tér áll előtte. Ő a feje az erdélyi kultur-mozgalomnak.

Elfogadta e kitüntetést. És ez elég garancia arra, hogy a nevéhez fűződő reményeknek fényesen fog megfelelni.

E reményben, e tudatban üdvözljük az alakuló gyűlés választását. Üdvözljük, mert gróf Bethlen Gáborban megtanultuk ismerni ama férfit, a ki csak azt igéri, a mit teljesíthet.

Eljen Bethleni gróf Bethlen Gábor!

Magyar-barát szász párt.

A szászok ősi fészkeből, Nagy-Szeben falai közül hangzik ki ez egyszer hazafias hang. Ritka tünemény a nemzetiségek magyarellenes érzülete idejében. Megszólt egy hang, valóban a szászok érdekében; megszólt az erdélyi magyar kulturegylet születésének előestéjén.

A „Hermanstädter Zeitung” augusztus 29-iki száma reprodukálja Bauszner ismeretes levelét s jónak látja arról vezércikket is írni. Neki tetszik a levél, rokonszenvez hangjával, tartalmával. Ezt el is vártuk tőle, elváránk minden józanul s elfogulatlanul gondolkodó honpolgártól.

A „Hermanst. Ztg.” tovább megy Bausznerrel. Nem elégszik meg azzal, hogy B. nek a kulturegyletbe való belépése ellen semmi kifogást nem tesz, hanem egy magyar-barát szász párt alakítását indítványozza.

Ez indítványt örömmel vesszük. Egy lépés a szászok közeledéséhez; egy lépés a szűrlődások megszüntetésére; egy lépés az egységes, közös működés, a haza közös szeretetének létesítésére.

Azon az állásponton, hogy a szászok magyar- és államellenes álláspontját bebizonyítuk és ezzel szemben azon állításukat, mintha ők csak kormányellenesek volnának, erőtlensük, már nagyon rég túl vagyunk. Minden nehézség nélkül megtehetnők, — bizonyíték van elég.

Békülékenységre s egyezségre célzó indítvánnyal szemben tartózkodunk ettől. Közeledni és nem távolodni akarunk egymástól; lehetővé tenni, sőt tőle telhetőleg elősegíteni a közeledést, kötelessége mindegyikünknek. Ne

mondja senki, hogy mi nem akarunk. Igenis, akarjuk a békét; kívánjuk is — csak akarják a szászok. A szászok minden időben ellenségei voltak a magyaroknak. Minden, az ország egységét előmozdító, az állam hatalmának és tekintélyének erősítésére célzó intézkedésben ők erőszakos magyarosítást láttak a multban és látnak a jelenben.

Tagadhatjuk s bizonyíthatjuk mi ezt — mind hiába. A magyarosítás náluk valóságos rögeszmévé vált.

S hogy ennek ellentálljanak, hogy az államhatalom, a kormány, a magyar társadalom e törekvését megghusítsák, vagy legalább nehezítsék, szövetkeznek saját legnagyobb ellenségeikkel, a románokkal. Szövetkeznek ellenünk. Vesztere törnek a magyar államnak, hogy abból majdan Dákórománia váljék. — Kárbaveszett fáradság. Ez országra Románia kezét tenni nem fogja, a mig csak egy magyar lakik e hazában. Hiu, csalfa ábránd, mely lehet szép a „Gazetá”-nak s „Tribuná”-nak, de nem egy kulturális fejlettségű népnek, mint a szászok.

Am jó, legyen úgy, mint ők akarják; segítsék ők Romániát Erdély uralmára. Nekünk akarnak vele vermet ásni és maguk esnének bele. Óvja isten őket attól, hogy a románok álma valaha teljesedjék. Ők megszűnnének szászok lenni.

Ezt nem akarják a szászok belátni, vagy belátják és nem akarnak másként tenni. Hét-száz év óta lakják ők e földet s gyarapodtak vagyonban. Idegenek ők ez országban s mégis urai e föld egy részének, urai a szó legszorosabb értelmében. Népök eredeti jellege a legkisebb csonkítás nélkül megmaradt; templomaik, iskoláik, mindennemű intézményeik mind megmaradtak.

Keveselik, többet akarnak; nem elégszenek meg azzal, hogy Magyarországon megvan engedve német közigazgatás — megvonni akarják a magyar nyelv fönségét. Természetes, hogy ezt nem engedjük. Itt akad meg közöttünk az egyetértés, itt kezdődik a nézeteltérés. Ebben látnak ők magyarosítást, ebben véljük mi leginkább biztosítani hazánk magyar jellegét. Ez ellen opponálnak a románok is. Mindkét nemzetiség úgy fél a magyar nyelvtől, mint az ördögtől. — Mig mi iskoláinkba beviszszük a német nyelvet, köte-

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Mephistopheles a tudomány tőgájában.

(Írta: Radányi József.)

Az emberi szellem alapösztöne a dolgok eredetét, az egész világjelenség megfejtését kifürkészni. Némely természetbuvárok ezen ösztönnek határt szelneének szabni, és azt mondják, az ilyen kérdések: honnan származott az anyag a világok építéséhez és miért létezik, a tudomány körén kívül esnek, mert azokra feleletet nem adhat. Ez így egészen helyes volna, de hozzá tesszik: „Mig a hit egy teremtet ismer, ki mindent czélszerűen teremtett és berendezett, addig a tudomány, mivel teremtést és anyag-származást nem ismer, az anyagot öröknek és maradandónak nyilatkoztatja ki.” Sic! A kinyilatkoztatás terére lépni s teremtést még sem ismerni, — ez fából vaskarika!

Miért nem hirdetnek ki egy materia'istikus Credo-t, körülbelöl ilyen szövegezéssel: Hiszek egy egységes anyagban, mely önmagát kormányozza. Hiszek a hypothesisekben, melyek az anyag törvényei alapján kimutatják, hogy a világnak kezdete nem volt és vége nem lesz, de ép oly evidenter bebizonyítják azt is, hogy vége lesz. Hiszek mindennekeftt abban a hypothesisban, mely szerint az Istent csak a félelem találja fel, a félelem kergette el a francia forradalom

alatt, és megint csak félelemből hozta vissza Napoleon Bonaparte. kiröl pedig mindenki tudja, hogy épen nem volt félenk ember. Hiszek a materializmus jövőjében, melynek oszlopai: az atheismus, a guillotine, a communismus, az anarchia, a rémuralom s még egy pár tuczat ilyesmi... Egy ilyen „ni dieu. ni maitre”-féle Credo rendkívüli elterjedésnek örvendene mindeütt a társadalom legsós rétegeiben, hol már is erős felforgató áramlat csapkod a keblekben.

Tisztelet, becsület a valódi tudósoknak, ezek előtt kalapot emel minden jóra való mivelt ember. Mi itt csak azon hamis tudósokat értjük, kik a szabadkömüves pályokban doktorizálván, az atheismust könyvekben és nyomtatványokban nyíltan hirdetik, annak megfontolása nélkül, hogy ez által a maguk elé tűzött czélon, mely minden pozitív vallás megsemmisítésére irányul, messze tullőnek, s a társadalom alapját ássák alá. (!)

Nem kell, és nem is lehet a szellemet bilincsekbe verni, hisz ezeket képességénél fogva úgy is szét-törné. Minő vakmerőség volna a bölcséleti spekulációtól megtagadni akarni a jogosultságot arra, hogy a világjelenség végokával foglalkozzék! — Mit mondtak volna ehhez egy Berkeley, Kant, Wolf, Fichte, Schelling és más bölcsészek, kik az absolut eszméjéről egész könyvtárt irtak össze. Mire való volna háborgatni a skeptikus, eklektikus, monista, te-

leolog, pantheista, materialista s más felekezetek tarka-barka systemáit; hisz egyik sem uralkodik, egyik sincs általánosan elfogadva, és nem is lesz soha egyik sem; mert az emberi szellem története, a felismert és helyreigazitott tévelygések története. Az emberi nem évezredek lefolyása alatt nemcsak tudását és érzelmeit, hanem hitét is változtatja. Mit az előbbi nemzedékek igaznak és helyesnek ismertek fel, azt a következő nemzedékek mosolygó arcczal szállítják le a tévedések alacsony színvonalára. Ptolomæus és Tycho rendszere ma csak mint kuriózum emlittetik fel. Egészen más, merőben ellenkező fogalom uralkodik ma a Nap- és egyáltalán a világrendszeréről.

Tény, hogy a tudomány minden ágában századról-századra, sőt évtizedről-évtizedre nagymérvű előhaladás észlelhető; de tagadhatlan az is, hogy lehetetlen kibontakozni a gomba módjára termő hypothesisokból, mikben főleg az u. n. exact tudományok bővelkednek. Az exact tudományok közé a természettudományok általában (Astronomiai, physikai, geologiai stb) és ezek segédtudományai soroztatnak, mint a melyekhez állítólag semmi kétely nem fér; mig a philosophiát és történelmet, mivel absolut bizonyosságra igényt nem tarthatnak, kivált az angolok, a tudomány rangjára emelni vonakodnak.

(Folytatása következik.)

lezővé mondjuk ki minden hazai iskolára, az alatt ők nem akarják megengedni a magyar nyelvnek tanítását felekezeti iskoláikban.

Pedig ha belátnák ők, hogy ezzel először is minő jogtalanságot követnek el s másodsor mily szélmalom-harcot vívnak, akkor igen könnyen lehetne a helyzeten segíteni.

Maga a szász nép, a többség be is látja ezt, arról erősen meg vagyunk győződve. Csakhogy a népnek nincs akarata; a népnek vannak vezetői, a kiknek teljes befolyása alatt áll. E vezetőkben bizik a szász nép, mert azt hiszi, hogy ezek az ő javát akarják. Hangzatos frázisok s éktelen jajgatás nem tévesztik el hatásukat. S innen van, hogy a nép többsége vakon követi e vezetőket. Ezek többé-kevésbé művelt emberek, papok, tanítók s ügyvédek. Ők nagyon jól tudják azt, hogy ily irányu működés célhoz nem fog vezetni; tudják magukban, de önérdükük nem engedi ezt tudni. Annyira értik a szemfényvesztés mesterségét, hogy a nép, az az ártatlan eszű, nem ismerheti fel őket.

Csak egy ily népvezetőt, a mi nyelvünkön mondva népmítót, izgatót, kellene leálczázni s a maga valóságában a népnek bemutatni, és bizonyára megszűnnék az a hatalmas befolyás.

A szász népnek természetében rejlik a bizalmatlanság. Nyilvánul az pedig első sorban az idegen, a magyarral szemben. Bármit kezdeményezzen magyar ember, attól a szászok bizonyára visszavonulnak. Meddő munka volna tehát, ha mi magyarok akarnók őket meggyőzni politikájuk helytelenségéről. Saját véreiknek, a jobb érzelmű szászoknak kell azt megtenni.

Azért keltett oly nagy örömet Bauszern levele. Azért támadta meg azt a szász sajtó, mert tart tőle.

Ezért üdvözljük a „Hermanstädter Zeitung” hazafias indítványát. Üdvözljük tiszta szívünkben és sikert kívánunk neki. Csakhogy félünk, hogy a szó el fog hangzani a sivatagban. Lesznek s kétségtelenül vannak is sokan, kiknél visszhangra talál, de fellépni azok nem tudnak. Kisebbségben fognak maradni, mert azoknak a népvezetőknek lesz gondjuk reá, hogy az eszme tért ne hódíthasson.

Igy megtestesíteni ez eszmét nem lehet. Csak egy mód van reá. Szálljon sikra néhány önérzetes, hazafias érzelmű szász polgártárs. Lépjenek ki, nevezzék meg a gyermeket, bontsanak zászlót. Törjék meg ők a jeget, legyenek uttörői a szász nép boldogságának. Sok időbe s fáradságba fog kerülni, míg a szász nép többsége meg fogja érteni őket s méltányolni fáradságaikat. De azaz idő el fog jönni. Csak el ne csüggedjenek. Az egész ország rokonszenvére s támogatására számíthatnak, ha saját testvéreik ki is tagadják majd őket.

Bontsák ki a magyar-barát szász párt zászlaját. Kövessék Bauszern szép példáját s akkor lehet remény arra, hogy nemsokára egy lobogó alatt fogunk küzdeni a közös elenség ellen.

Csak fel kell szabadítani a népet azon befolyás alól, melyet azok az álnépvezetők reá gyakorolnak, alkalmat kell adni, hogy színről-színre megismerjék őket; bebizonyítani kell nekik, meggyőzni őket arról, hogy a magyar állam, magyar kormány s magyar nemzet nem ellensége a szászoknak, sőt barátja tud lenni.

Tegyék meg ezt s bizonyára életképesnek fog bizonyulni a magyar-barát szász párt. —

—Y.

A máramarosi oláh kultur-egyesület ellen. A városi képviselő-testület aug. 31-iki közgyűlése elhatározta egy második óvoda építésének segélyezését s az erdélyi közművelődési egylethez belépését, mert a máramarosi, úgy látszik, soha sem alakul meg. Ez alkalomból a M.-Szigeten létező, titokban működő oláh kultur-egyesület szóba hozatván, egyhangulag és lelkesedéssel a közgyűlésre tárgyal tüzetett ki az az indítvány, hogy felirat intéztessék a belügyminisztériumhoz, kérve, miszerint e veszedelmes propagandát osszassa fel s vagyonát, mely különben is az állam föltételes adománya, vegye vissza a ravasz oláhok kezéből, kik terrorizálják a magyarságot és a korrupcióval tönkretették a megyét.

Angol-orosz-afghán viszály. A „Times” kalkulálta jelentése szerint ott általánosan azt hiszik, hogy a válság csak el van odázva s Oroszország a legelső kedvező alkalmat felhasználja új támadásokra.

Ugyancsak a „Times” jelentése szerint a kremen-sieri találkozón az afghán kérdést kitörölték ama kérdések sorából, melyek Európát nyugtalanítják; ellenben a német és osztrák-magyar kormányok jóakaratairól biztosították Angliát, minden Egyiptomra vonatkozó akcióját illetően.

Brassó megye az országos kiállításon.

V.

Egyike a kiállítás legszebb csarnokainak s egyzersmind a legérdekesebbeknek is az erdészeti csarnok.

Itt van feltüntetve Magyarország erdészete, melynek kiváló fontosságát igazolja eléggé azon tény is, hogy a magyar birodalom erdőségei 15.868,136 kat. holdat borítanak, mi az összes művelhető területnek mintegy harmincz százalékát teszi.

Erdőség tekintetében Brassó megyének igen fontos szerep jutott, mert ez az összes művelhető terület 44%-át teszi, tehát majdnem felét, azaz van a megyének 109,329 kat. hold erdőterülete, a mely összesen 54,466 frt tiszta jövedelmet hajt évenként. A holdankénti évi átlagos jövedelem 50 kr. — a mi elég kevés.

Általában nálunk az erdőgazdaság még nagyon kevésbé jövedelmező, úgy hogy ezek jövedelmezősége nem is áll arányban a bennük fekvő valóságos értékkel. Ez áll az egész országra nézve, de áll különösen Brassó megyére is, hol csak az utóbbi években történt valami erdészetiünk emelésére.

Nevezetesen mióta az ország erdőfelügyelőségekre osztott be s egy ily felügyelőség jutott Brassó megyének is — Nagy Gyula kir. erdőfelügyelővel —, a melynek kerületéhez 849,746 kat. hold erdőterület tartozik. —

Ezóta kezd a mi erdészetiünk is haladni. Az erdők irtása kisebb mérvet ölt már is, a kopár hegyek fásítása ellenben annál nagyobb mérvet.

Az első, a mi Brassó megyéből a szemlélőnek feltűnik s figyelmét méltán magára vonja, a „brassói kerületi bizottság” által kiállított graphicus térkép, mely a brassói kerületet képező Brassó, Fogaras, Szeben, Nagy-Küküllő, Háromszék, Udvarhely és Csik-megyék erdőterületét a faállomány vízi hajtóerő és közlekedési eszközök megjelölésével feltünteti.

Tiszta tükörképe ez mindannak, a mi eddig ezen bizottság részéről erdészetiünk emelése érdekében történt; tiszta tükörképe annak, hogy a brassai erdőfelügyelőség hivatása magaslatán áll, hogy felfogta az erdészeti fontosságát nemzetgazdasági s egyzersmind ipari szempontból. A faipar virágzása is nagyrészen a helyesen üztött erdészettől van függővé téve.

A második kiállító e csarnokban a Brassó városi erdőhivatal. Egy domborművű térkép vonja itt magára a figyelmet, melynek azonban sokkal inkább technikai részét illeti a dicséret, mint az erdészeti részt, — habár ez utóbbi is megjárja. Hermann tanár ezen művével csak dicséretet fog aratni. Magán a térképen igen szépen van feltüntetve Brassó város fekvése, az azt körülvevő hegyek s erdőségek. Kiállított még a városi erdészeti hivatal erdőművelést és erdőhasználatot mutatóványok, minták, táblázatok, gyűjtemények és háziipar-cikkek által feltüntetve; erdei házi tervet, egy erdőbecslési művet, a városi özvegyi és-árva nyugdíjszabályzatot.

Végül nagyon szépek még az általa kiállított fa-abnormitások.

Nem tartozik ugyan Brassó megyéhez, de mert e megye fáradhatatlan erdőfelügyelője állította ki, felemlítjük e helyen a gyönyörűen s nagy szakértelemmel készített, Háromszék-megye erdeit ábrázoló térképet s gazdasági leírását. Egyáltalában Nagy Gyula erdőfelügyelő egyike azoknak, kik a kiállítás egyes csoportjai körül — nevezetesen erdészeti és háziipar soha sem hervadható érdemeket szereztek magoknak.

Ezen rendkívül érdekes pavillonban még egy negyedik kiállítója is van megyénknek. Kitömött madarak, nevezetesen tuzok, különféle fajok s egy igen szép sas az, melyet Szwarcz Henrik állított ki.

A sok szép kitömött madár között, — melyek e pavillonban vannak elhelyezve, a hol különösen Rezső trónörökös gyönyörű csoportja köti le a látogató figyelmét, — a ki bámulja Magyarország jövő királyának lövészeti ügyességét, nem csoda, ha e madarak fel nem tűnnek. Nem is lehet kívánni. De azért ezek igen szépek, a kitömés nagyon ügyes kézre vall.

A kulturegylet alakuló gyűlése.

Kolozsvar, 1885. aug. 31-én.

Végeztünk. A közgyűlés befejezve. Tegnap bankett volt, meg fényes színi előadás. Annyi helyünk nekünk nincs, hogy mindarról terjedelmesen írjak. Gyönyörű volt, — megragadó. A vigadó terme zsúfolva volt közönséggel, a karzaton nők s fiatalok, kibocsátott galambja, olajággal. A maximum mely

valamivel 10 óra után dr. Haller Károly i. elnök diszmagyarban jelent meg s balján Sándor József titkárral elfoglalta elnöki székét. Ekkor a „Kolozsvar-i Dalkör” rázendít a „Szózat”-ra, a jelenlévők felállnak s velük énekelnek.

Ennek végeztével dr. Haller Károly igen szép beszéddel nyitván meg a gyűlést, — melyet a jelen voltak zajosan megtapsoltak, — Sándor József titkár felolvassa az érkezett táviratokat s ezt követően a titkári jelentést. Oly jelentés ez, minőt soha még nem hallottunk. Felöleli az egész mozgalom történetét máig. Megragadó képét nyújtja az egésznek, szóval oly jelentés, minőt hallani ritkán lehet.

A közönség tombolt lelkesedéstől, midőn Koós tanfelügyelő jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést indítványozott a jelentést szerkesztett titkárnak. (A jelentés oly nagy, hogy lapunknak legalább két számát foglalná el teljesen, ha mást nem közölnénk. Ennélfogva lehetetlen is azt közölnünk, mit mi fájlatunk legjobban. Legfontosabb részét azonban alább adjuk. Szerk.)

A legközelebbi tárgy az előértekezlet javaslatának tárgyalása volt, melyet ismét Sándor József adott elő. Mikor a kandidáczió elnök gyanánt felolvasta gróf Bethlen Gábor nevét, riadó taps és éljen töltötte be a termet, mely ismétlődött, midőn a gróf egy küldöttség élén megjelent.

A választás eredményéről már sürgönyileg küldtem tudósítást. Bartha Miklós nem akarta elfogadni az alelnökséget, de végül, hogy a gyűlés a lemondást kéiszer nem fogadta el, csak megmaradt. Gróf Bethlen Gábor Haller üdvözölte s átadta neki az elnöki széket. Most a nemes gróf szólott s gyönyörű, eszmegazdag beszédet tartott, melyben igéri, hogy a belé helyezett bizalmat megérdemelni, lesz törekvése. Szavait többször zajosan megszakították, oly tet-zest arattak.

Ezek voltak a gyűlés főbb momentumai, melyekhez még gróf Kún Kocsárd tiszt. e.nökké választása járult. A gyűlés ezután az új elnököt éltetve felosztott, miután kevésbé fontos ügyeket tárgyalt.

—i.

*

Ama megragadó szépségű titkári jelentést, melyről tudósítónk fennebb szól, s melynek szerzője kulturegyletünk legszorgalmasabb munkása, Sándor József, a ki egymaga is többet tett, mint a többi — bár nagy tevékenységet fejtettek ki azok is — együttvéve, őszinte fájdalomunkra csak kivonatilag közölhetjük s itt legjobbnak láttuk a befejező részt választani. Engedjen meg ezért nekünk a szerkesztő-titkár ur.

A jelentés vége így hangzik:

Van tehát 25 határozottabb választmányunk és fiókunk s kilátásunk van, hogy nemsokára ez ország-rész minden vidékén, hol magyar szó zendül, szervezett fiókunk leend; a lépések megtétele ez iránt.

Fontosabb kéréseink közé tartoztak azok, melyekkel főpásztori pártfogásra és körlevéllel való föl hívásra kértük föl hazánk magas katolikus klerusának összes egyházi fejedelmeit s a protestáns felekezetek püspökeit. A nép lassu milliói filléreiből, s nem az alapítványokból foghatván egyesületünk nagygyá lenni, a lelkészek által óhajtottunk első sorban perselyes gyűjtést eszközölni, melyre kiválóan alkalmasak 10 kros szelvényeket tartalmazó bárczakönyvecskéink. Ezeket óhajtottuk letenni honleányainknál is, kikhez a 600 ötven frtos kötetben, összesen 30,000 frt értékben kibocsátott könyveinkből 200 kötetet deponáltunk. Ezek terjesztésére számítottunk, midőn megkerestük az országos jegyzőegylet elnökét és főjegyzőjét, hogy hazánk jegyzői által gyűjtés kezdeményeztessék s midőn a közeli iskolai beiratkozások előtt sajtóban és levelekben bárczakönyvek elfogadására kértük fel hazánk összes tanfelügyelőit, tanító-testületeit és iskola igazgatóságait. Legyen e helyen a legmelyebb tisztelettel említve Nógrádmegye alispánjának, Nagykeri Scitovszky Jánosnak neve, ki egymaga 300 bárczakönyvet kért, melyek összesen 15,000 frtot képviselnek.

Nevezetesebb megkeresésünk közé tartoznak, a fűrdő saison elején az összes magyarországi fűrdőorvosoknak propaganda csinálásra való felszólítása, ügyvédi kamaráinknak az ügyvédi testület által való kihatásra kérése s egyes közgyűlésekre, congresszusokra kellő időben küldött, figyelmet felhívó átirataink.

Izraelita polgártársainknak külön is figyelmükbe törekedtünk ajánlani a nagy nemzeti alkalmat; több központban kopogtattunk, — azonban általában véve ez oldalról még eddig igen csekély támogatásban ér-szesültünk.

A nyugtázásokat július 8-ika óta hirlapilag és személyileg eszközöljük. Elküldtünk ez idő óta 1500 nyugta darabot.

Összeadva az elküldött nyomtatványok, sokszorosítások, levelek darabszámát, meghaladjuk a 30 ezeret!

És most az eredménnyel számolunk be röviden. —

Kibocsátottunk összesen 5214 gyűjtőívet, melyeken a beküldési határidő a 2000-iken kezdve decz. végére tételt. Visszaérkezett már 1/4 rész = 1316. A visszaérkeztek közt van valami irva 2/3-ad részen = 843 iven, üres 473; összes kibocsátott iveneknek a szerint 15%-a jött vissza eddig akként, mint a bárka kibocsátott galambja, olajággal. A maximum mely

egy ivre iratott a br. Bánffy Zoltánné öngyászata 1696 sz. ivén van, közel annyi forinttal; a minimum 50 kr az 1159. sz. ivén.

A legnagyobb gyűjtés, mely egy testületből bejelentett a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségéé, összesen 6342 frttal; iv nélkül egy személyben ifj. gr. Teleki Domokos szerzette a legislegnagyobb összeget, nem kevesebb, mint 17,200 frt értékben.

Hatóság részéről Kolozsvár városa a legnagyobb áldozó, törvényhatósága 5000 forintot szavazván meg.

Általában Kolozsvár városa hatóságában és nem polgárságában a magasabb dom legóriásibb alap-szegeletkövet tette le, területéről 27 ezer forint körül történő felajánlás tehát majdnem minden lakóra 1—1 forint.

A Királyhágón tulról szintén az egész első cycler fel-számlítva 22 ezer forint körül iratott alá, a hatóságok megszavazásai után a pártoló tagsági díj a tulnyomó.

Megemlítjük közben, hogy legnagyobb jelentkezés aug. 18-án volt, midőn egy nap 15 ezer frt aláírás jelentetett be; sz. l-istván napján 250 üres iv jött vissza az egyik legnemesebb élethivatás viselőitől.

Pontos névsort adni, most, midőn az iver rohamosan érkeznek s némelyik már valamelyik választmány listájában szintén betérjesztetett, alig lehet. A szabatosan kiírt nevekből azonban mégis összeállítottuk az itt jövő adatokat.

Van egyesületünknek, — mint a kinyomott és szétszórt névsor mutatja összesen 24 örökös és 719 alapító tagja. Ezek közt 5 ezer frtos 1, 2 ezer frtos 1, 1000 frtos 12, 817 frtos 1, 800 frtos 1, 700 frtos 1, 500 frtos 42, 300 frtos 11, 271 frtos 1, 250 frtos 206 frtos 1, 200 frtos 20, 180 frtos 2, 150 frtos 1, 148 frtos 1, 135 frtos 1, 115 frtos 1 102 frtos 10 kros 1 és 100 frtos van 643; a minimum 100 frtos; az összes aláírt alapítványi összeg 115,654 frt 10 kr.

Bejelentett eddig rendes, ki 10 frtot 6 évre előre lefizet 876, ki évi 2 frtot fizet 2833, különleges rendes tag ki több forintot fizet 73: ezek szerint egyesületünk rendes tagjai száma e pillanatban 4670; tekintettel azonban, hogy az utolsó pillanatban is érkeztek iver, a beérkezett és aláírt tartalmazó 843 ivén átlag 5000-re tehető már is egyesületünknek törzshada. Pártoló tag aláíratkozott összesen 890.

Föl-számlítva már most van egyesületünknek az összes alapító s örökös tagok után 115,654 frt 10 kr várandója; a 10 frtos tagok után 8760, a 2833 rendes tag után évente 5666 frtja, vagy 6 évre 56,660 frt. A pártoló tagoktól bejött az első évben 888 frt, három esztendőre 2664 frt.

Lesz hát egyesületünknek az első évben az alapítványi befizetéseket vagy ezek kamatait kivéve 15,354 frtja, az egész első cycler, ugyancsak az alapítványok nélkül, adományokat nem számítva, 68,084 frtja. Összegezve tehát, 3 hónap alatt biztosított egyesületünknek már is 173,738 frt, s ha ide vesszük a már kibocsátott 600 drb bárczakönyv értékét 30000 frtban, s mintegy 2590 frt adományt az első három hónap ajánlati s behajtható eredménye 216,238 frt. Befizetett belőlök felszólítás, kérés nélkül 61,000 frt.

Ez adatok után röviden kimerítettük számadatunkat. Biráink előtt állunk, a nemzet előtt állunk, itéljenek, jól dolgoztunk-e? Távozó előcsapatnak azonban talán megengedhető, hogy a teljesített kötelesség fölemelő öntudatában távozzék, végső szavában is csak egy imát rebegvén: Isten áld meg a magyart!

A tatrangí szövő-tanműhely.

(Vége.)

Tatraban az ötvenes években történt népszámláláskor 2813 volt a lélekszám, házszám: 605. Ma a lakók száma 3800, házszám: 1008.

Nagy szaporodás!

Maga a község hosszabb négy kilométernél. Határa az ó-sánczi szoros és vám mellett húzódik el, honnan a legrövidebb út visz Romániába, Valén, Buzó, Ploest, Bukarest felé.

Az első vasuti állomás Bácsfalú végében, Tömös-szoros torkában tőle egy órányira, Brassó ötnegyed órára, a bodzai vám három óra járásnyira van.

Lakói kétharmad részben magyarok. Van számokra egy áll. elemi iskola, öt tanítóval. Az elméleti tárgyak mellett tanítják a női kézimunkát is, melytől az utolsó zárvizsga alkalmával 1626 darabot mutatnak be.

Az osztályokban a tanulók létszáma 317 volt. Az ismétlők nincsenek e számban.

Van nyolcz nyilvános kereskedés. Vannak czipészek, ácsok, kőművesek, asztalosok, kovácsok, kerekese, pléhesek, mészégetők. A kőfaragást csak is e községben folytatják. A kőművesek száma mindazonáltal csekély.

A nők a szövést nagyban űzik. Már 14 éves magyar leányka szövő a borshimes, barackmagos, fenyőágas, tilóleveles abroszt. Szövők — főképpen a románok — a különféle gyapjuneműeket és posztóteleket. A tatrangí gyapjuszövet speczialis jellegénél és jóságánál fogva a székesfehérvári kiállításon is ki-váló figyelemben részesült.

A szövőneműk előállításában segítségül van a gyapjunak vizerőn géppel való fűsélése, van elégséges ványoló is.

Nagy előny mutatkozik itt a Tatrab-folyóban,

mely 16 kilométer hosszúságban érinti e község határát, melynek folyása rohamos; esése akkora, hogy minden 200 méter folyás után a vízerőre gépet lehet alkalmazni.

Egy szemlére kiküldendő kormánybiztos mind-ezeket valónak fogná találni. A jelen országos kiállításán Hétfalu ipara nincs kellően képviselve.

Ha Tatrabon egy gyapjuszövőszeti tanműhely állítatik fel; ha az iparágak a tudomány és izlés segítségével jó: csak a magyarság között 500, a románokat is belevéve 800 vetelő hozathat rövid időn mozgásba. Minthogy pedig Tatrab a négyes csoportból Hosszufalu felső szárnyával csaknem összefügg: a tudomány ápolta modern szövészet a legkönnyebb uton terjedhet. Meg lévén adva az alkalom, egytől megtanulja tiz-tiztől elsajátítja majd száz. Így váltak Morvország falvai iparos telepekké: így történhetik az Hétfaluvál is.

Hétfaluban a jelenben is a szövést több folytatja 5000 nőnél.

Hogy Tatrabon állítassék fel a szövészeti tanműhely, ez azon okból is szükséges, mert e községek a hétfalusi községek legszegényebbike. Van e község határán 345 hold szántóföld; annak is egy-részt elsodorta a zápor a hegyek meredélyein. Ebből a 3500 lakó közül nem jut egyre egy tized hold. A földmives hát nem adhatja meg ennek a mindennapi kenyeret.

Ha itthon nincs meg a mindennapi, Romániába mennek érte. 1884-ben kiadott 568 Romániába szóló utlevél, melyből nagyon sok több személyre, akár-hány egész családra szolgált. De hány távozik utlevél nélkül? ... Sokan vannak, kik éveken át nem látják hazájukat.

Mennyit beszélnek a lapok az Amerikába való vándorlásról; csak a magyar kelet van feledve.

Munka kell ide, hogy e népet itt összetartsa.

Műveltség, nemzeties szellemmel párosulva és szorgalom, munkával; ezek azok, melyekben hazánk-nak üdvé, jövője rejlik.

Közülatásügyi kormányunk a magyar nemzeties alapra fektetett működésének biztosította jövőjét.

Népünkben elegendően megvan a szorgalom.

Munka is volna e nép kezében, a háziparnak általánosságban elterjedve levő egyik részében, a gyapjuszövőszetben, mely iparágban e környék talán egyetlen az egész Magyarbirodalomban; de hiányzik a kellő izlés és piaczképesség.

Hogy e tekintetben is segítve legyen; hogy a magyar délkelet ez annyira fontos szögén az anyagi felvirágzás eszközlése által nemzeti missziót végezzük, hogy e népet összetartsuk, hogy a magyar nemzetiség az jelzéstől itten megóvjuk; hogy a csángóságban itten magyar nemzeti erőt tömörítsünk: egy gyapjuszövőszeti tanműhelynek az annyira előnnyel bír, és felsegítést is nagyban igénylő Tatrabon való felállítását a nagyméltóságú ipar- és kereskedelmi miniszterium kegyéből várjuk és reméljük.

Hétfalu környékének három határszéli szorosa, kulcsa a magyar keletnek.

Az 1849-ki júniusi napok óta örökmékkü magyar Thermopilae körül lakó e csángó-magyarság meg-érdemli a haza részéről a pártfogást.

„Hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül.“

Tanügy.

Iskolai étesítés.

A brassói állami alsófoku ipariskolánál a tanulók felvétele f. é. szeptember 6-án és 13-án délelőtt 9—12-ig, 7-én és 11-én délután 6—8 óráig történik az állami polgári iskola helyiségében levő iparosiskola irodájában. A tanítás szeptember 6-án este 6 órakor veszi kezdetét.

Ez iskolánál minden tanuló 2 frt évi tandíjt fizet, mely összeg két részletben is fizethető. A beiratáskor a tandíj felerésze okvetlenül fizetendő. Ezen fizetésről a tanuló nyugtatványt kap, mely egyszersmind felvételi jegyül szolgál.

A tanulók tankönyveket író- és rajzeszközöket az iskolától használatra ingyen kapnak.

A tanulás vasárnapokon délelőtt 9—12-ig s legalább két hétköznapon este 6—8 óráig történik.

A kik e hó 15-én be nem irarkoznak a törvény értelmében büntetés alá esnek. A kik ez intézet három osztályait jó sikerrel elvégzik, átléphetnek a középi partanoda első osztályába.

Brassó, 1885. szeptember 1-én.

Az igazgatóság.

Küküllőmegyei tanügy.

Nagy-Küküllőmegyében egy évvel ezelőtt a fardhatatlan tanfelügyelő Horváth László, a magyar tanügy emelése és fejlesztése céljából egy általános tanító-egyesületet hívott életbe. —

Ezen egyesület elnökeül derék alapítóját választotta, kinek vezetése alatt fokról-fokra emelkedik, oly-

annyira, hogy már egyéves működése után nyilvánosság elé lép, beszámolni sáfarkodásáról.

A N.-küküllőmegyei tanító-egyesület rövid egy év alatt annyit tett, a mennyit csak tenni lehetett. — Nem ért el nagy dolgokat az igaz, — de hisz nem is akart. — Célja volt a tanügy fejlesztése, a magyar közszellem ápolása s terjesztése, — e célját pedig, már is elérte. — Ez pedig elég. — Ha minden megye tanítói annyit fognak tenni, mint ezen nemzetiségi megye derék tanítói egy év alatt tettek s még csak ezentúl tenni akarnak, akkor nyugodtan hajthatnók le fejünket azon tudattal, hogy Magyarország társadalma, a hazafiui szellem ápolása igen jó kezekben van. N.-Küküllőmegye egyike a fontosabb nemzetiségi megyéknek s ime épen ott sikerült már egy körbe vonni a különféle nemzetiségű tanítókat. Ha nem is mind, hát részben. Közösön működnek. Ez a legbiztosabb módja a sikeres munkának.

A N.-küküllőmegyei általános tanító-egyesület kiadta első évi értesítőjét. Szerkesztették az egyesület megbízásából Rohn Nándor alelnök s Balás Imre pénztárnok.

A jelentés 33 oldalra terjed s igen szép képét nyújtja az egyet első évének. Az első rész Horváth László elnök gyönyörű megnyitó beszéde, melylyel az egyet első közgyűlését megnyitotta. Ezt követi a Gá-bos jegyző által előterjesztett, az első évről szóló titkári s Balás Imre pénztárnoki jelentése. Ezzel a hivatalos rész be van fejezve.

Most következnek egyes igen sikerült pályaművek. Így nevezetesen Rohn Nándor csinos értekezése. „A felnőttek oktatása a magyar beszéd elsajátítása érdekében“, melyben szerző elég változatosan s vonzóan dolgozza fel tárgyát.

A második egy román nyelven tartott értekezés, mint kell a magyar nyelvet román iskolában tanítani.

Erről természetesen nem szólhatunk. Ezen jelentésből vesszük ki, hogy az egyesületnek van 75 tagja, a mi egy év alatt elég szép szám.

Az egész jelentés — melyet Alexi könyvnyomdája Brassóban állított ki tőle megszokott csinnal — általában véve igen szépen van összeállítva s dicséretére válik a derék szerkesztőknek.

Lapunk szűk tere nem engedi, hogy hosszabban foglalkozunk a tárggyal s így csak röviden — mint a tanító-egyesület hivatalos közlönye is — üdvözölhetjük ezen derék egyetlet és törekvő tagjait.

Helyi és vidéki hírek.

Unitárius isteni tisztelet lesz a helybeli református templomban f. hó 6-án, d. e. 10 órakor. Az isteni tiszteletet Útő Dániel kálnoki unit. lelkész fogja tartani.

Német vendégek időztek két napig városunkban. A nemzetközi vasuti kongressusról jöttek. Megnézték városunk nevezetességeit s azután elutaztak. Keserőjük volt Filtsch ur. Kár, hogy tovább nem maradtak itt, alapos meggyőződést szerzendő a szászok itteni viszonyairól. Öten voltak számszerint.

Az őszi vásár N.-Szebenben f. hó 14-én veszi kezdetét. A juhvásár ennél fogva 4-én, a szarvasmarha-és lóvásár 9-én kezdődik.

A kultur-egylet ajándéka. A nagygyűlés után bankette is volt. Ez alkalommal egyetünk legszorgalmasabb munkása, Sándor József, a kinek — ugyszólván — egyedül köszönhető az eddigi siker, a ki emberfeletti erővel dolgozott kezdettől mostanáig. szép kitüntetésben részesült. Szász Gierő esperes gyönyörű toasztban köszöntötte fel őt s ennek végén dr. Haller Károly polgármester a hervadhatatlan érdemeket szerzett titkárnak egy fedeszer aranyozott kupát s gyűrűt adott át, mint az elismerés csekély jelét. A gyűrű széles aranykarika briliántokkal s beljesebe a következők vannak vésve: „E. M. K. E. 1885. aug. 31.“ A kupa igen szép mű. Dusan aranyozott, véssett tálon áll a templomi kehelyhez hasonló fedese ezüst kupa. Oldalában olvasható: Az E. M. K. E. alapítása körül szerzett érdemeiért Sándor Józsefnek az egyet tagjai 1885. aug. 31. Meghatottan állott a szerénység mintaképe, Sándor József, e kitüntetés láttára. A jelen voltak tomboltak a lelkesedéstől. Soha kitüntetés érdemesebbet nem talált, mint ekkor. Fogadja Sándor József tőlünk is ez alkalomra szívünk mélyéből jövő üdvözlőnk. Az isten éltesse soká a kulturegylet s haza javára!

Megszökött rabok. Pétervárad ormairól m. hó 28-án 9 ágyulóvés dördült el, rabok szökését jelezve. Két rab szökött meg, kik közül az egyik élethossziglani várfogságra volt ítélve. A katonai kórházban ápolás alatt állva, az ablak vasrácszatának elfürészélése által szabadították meg magukat fogságukból.

Uj lap. Nagybecskerekén „Nagybecskereki Hirlap“ czímmel uj hetilap indult. Szerkeszti Lengyel Vilmos, kiadja Jókai Zsigmond. Cluj-Napoca.

Nem mindennapi eset. Zaj-Ugrócson e napokban fogolyvadászat alkalmával az egyik vadász kettős (dupla) lövése 7 fogolyt lőtt le. Az első lövésre kettő esett, a másikra öt.

Egy holt szívre éhezett beteg. A birkisi járásban fekvő X. község lakóinak egyike súlyos beteg lett s az a vágya kelt, hogy egy leánynak — kit csak egy pár héttel előbb temettek el — szívé megegye, mert attól felgyógyul, azt mondta a „vrezsi-tőre» (kuruzsló). A beteg rokonai közül tehát hárman éjjel kimentek a falu sarkertjébe, fölásták a sirt, az avulásnak indult holt tetemből a szívet kimetsztették, haza vitték, megsütötték s felét a betegnek adták, ki megette, de gyógyulás helyett másvilágra költözött. Hasonló eset ismétlődött néhány nap mulva, de végrehajtható nem volt, mert az illetők épen a koporsót akarván kiemelni, a temető mellett cirkáló csendőrök által nyakon csíptettek.

Kitiltott szerb lapok. A Belgrádban megjelenő »Belgradski Dnevnik« és »Novi Belgradski Dnevnik«, valamint a Cetinijében megjelenő »Crnogorca« című hírlapoktól a postai szállítás kedvezménye a magyar korona országainak összes területére nézve megvonatott. —

Rablógyilkosság. Agárd tolnamegyei község m. hó 26-án este 10 órakor egy gonosz büntett színhelye volt. Pál Mihály Ferencz ottani polgár, kinek háza a község kellő közepén van, házának eresze alatt, veje pedig a felszerben szokott hálai. Nevezett este 11 óra tájban a felszerben alvó vő arra ébredt fel, hogy a kert ajtaja, melyet ő gondosan bezárt, becsapódott; a zaj által figyelmessé téve, sietett a kertbe s ijedve tapasztalta, hogy az istállóból kivezetett ökröket akkor kötözik össze a rablók, hogy elhajthassák. Lármát csapva, a gonosztevők az ökröket visszahagyva, megugrottak, de a gazdát, Pál Mihály Ferenczet, összevisszaverve az eresz alatt haldokolva hagyták. A vizsgálat megindított, de a tettesek még eddig kinyomozhatók nem voltak.

Pécsett aug. 30-án 3¹/₂ órakor nagy vihar és felhőszakadás volt, mely károkat okozott. A zápor hirtelen következett be és oly nagy volt, hogy az utcákon négy lábnyi víz is gyűlt össze. A rohanó ár a hegyekről sok követ sodort a városba s a kövek eltorlasztják az utcákat. A pincékbe behatolt a víz. A szőlőkben is jelentékeny a kár.

Különös házasság kötött a napokban a bécsi illetékes hatóság előtt. Egy keresztyén kereskedő Németországban évtizedek előtt egybekelt egy zsidó nővel. Néhány év óta Bécsben lakik s itt nemrég figyelmestették, hogy házassága osztrák törvények szerint érvénytelen s gyermekei nem fognak törvényes örökösökül tekinteni. A kereskedő tehát a napokban újra egybekelt nejével a bécsi hatóság előtt. Érdekes, hogy az esküvőn tanuként az esküvőpár unokái szerepeltek.

Párbaj az orosz egyetemen. Az orosz egyetemen igen gyakori párbajok megakadályozására az illetékes hatóság a következő rendeletet bocsátotta ki: »Mindazon tanulók, a kik pisztolypárbajt vívnak, vagy olyanban mint segédek részt vesznek, ezentul a polgári törvényhatóság alá esnek, az egyetemekből pedig végleg kizáratnak.

Váltóhamisító és öngyilkos fiu. Harkányban nagy feltűnést keltett aug. hó 26-ikán Bur Jánosnak, egy szegény kovácsmester 15 éves fiának öngyilkossága. A fiu nagyon könnyelmű és kicsapongó életet élt s atyja el nem tudta gondolni, honnét veszi ehhez a pénzt. Egy idő óta szomorú és hallgatag lett s végre agyonlőtte magát. Ekkor aztán kitűnt, hogy a fiu váltót hamisított, az így szerzett pénzt költötte, s mikor a váltó lejáratának napja közeledett, utolsó pénzén revolvért vett. Ezzel lőtte magát föbe.

Mennyit fogy a nap szeptemberben? Szeptember 1-én a nap 5 óra 20 perczkor kél és 6 óra 38 perczkor nyugszik le, tehát a nap hossza 13 óra 18 perczig tart. 30-án a nap 5 órakor kél és 5 óra 39

perczkor nyugszik le, tehát a nap hossza 12 óra 39 percz lesz. E szerint a nap szeptember hóban 39 perczel fog, ellenben az éjszaka, mely 1-én 10 óra 32 perczig s 30-án 11 óra 21 perczig tart, ugyanannyival nő.

Két asszony párbaja. Ventinigliából írják aug. hó 27-iki kelettel: Minap reggel egy Hamburg nevű angol villája mögött két fiatal asszony párbajt vívott. A fegyver, melylyel lovagias ügyüket elintézték, nem volt se kard, se pisztoly, hanem hata'mas — sésabot. Azt mondják, hogy a fiatal hölgyek, kik a »párbaj« színhelyén szabályszerűen, segédekkel és orvosakkal jelentek meg, a monte-carló-i játékbarlangban veszték össze egymással. A haragosak igen hevesen csaptak össze, de szerencsére nagyobb sebesülés egyik részről sem történt.

A kolera. Toulonban aug. 30-án 17 ember, Spanyolországban összesen 1157 ember, Marseilleben 24 ember halt meg kolerában. Nangasakiban szintén kitört a kolera.

Vörösmarty összes munkáinak legújabbán 39—42. füzetét jelentek meg egyik legjelesebb kiadónk, Méhner Vimos kiadásában. A gyönyörűen kiállított füzetek tartalma: Beszélyek és regék, nyelv és irodalom. A 28-ik füzetel kezdődik a hatodik kötet. Vörösmarty műveinek ezen első kiadását melegen ajánljuk a magyar irodalompartoló közönség figyelmébe.

Brassai piaci árfolyam.			
Brassó, 1885 szeptember hó 3-án.			
Román papirpénz a 20 frankos	8.80 vétel	8.82 eladás.	
» ezüstpénz a 20 »	8.75 »	8.80 »	
Napoleon d'or (aranypénz)	9.86 »	9.88 »	
Török lira	10.10 »	10.12 »	
Orosz imperial	11.12 »	11.15 »	
Arany	5.82 »	5.83 »	
Orosz papirruble	123.— »	124.— »	

Felelős szerkesztő: Szterényi József.
Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdája.

HIRDETMÉNYEK.

9813./1885. szám.

(198) 1—3

Pályázat.

A helybeli városi rendőrségnél betöltendő 700 forint évi fizetés és 100 frt lakbérrel egybekötött hadnagyi állomásra ezennel pályázat iratik ki.

Az e végből beadandó kérvények az iskolai képzettséget és a hazai három nyelv, valamint a helyi viszonyok ismeretét tanúsító bizonylatokon kívül egyuttal az iránt is felszerelendő, miszerint pályázó a 40 éves életkort még nem haladta meg, feddhetlen előéletű és testileg tökéletesen egészséges.

Pályázók, kik katonai képzettséggel bírnak és bebizonyítják, hogy a m. kir. csendőrségnél, vagy mint tisztok v. altisztok a cs. kir. hadseregben vagy a m. kir. honvédségnél szolgáltak, kiválólág fognak tekintetbe vétetni.

Az ekép kellően felszerelt pályázati kérvények legkésőbb f. évi szeptember hó 16-án d. u. 5 óráig ide benyújtandók.

Brassó, 1885. augusztus hó 29.

A városi tanács.

Arverési hirdetmény.

Apácza községet illető ¹/₄ évi koresmajog hat évre 1885. szeptember 17-én délelőtt 9 órakor, csak zárt ajánlat útján kiadatik.

A zárt ajánlatok 40 forint bántpénzzel 1885. szeptember 16-án délután 6-ig Apácza község előljáróságának czimezve beadandók.

A feltételek az apácza községi irodában megtekinthetők.

(194) 3 3.

Az előjáróság.

Sz. 345./1885. számvev.

(200) 1—3

Árlejtési hirdetmény.

A sepsi-sztgyörgyi magy. kir. álladalmi méntelep homoródi (Kóhalm mell.), sepsi-sztgyörgyi és deési

osztályainak az 1885. év november hó 1-jétől az 1886. évi október hó végeig terjedő időre szükségeltető élelmzési cikkek biztosítása czéljából, a Sepsi-Szentgyörgyön f. évi szeptember hó elsején kelt és kibocsátott hirdetményen közzétett alhaszonbérlii feltételek alapján *kenyér, zab, széna, alom- és ágyszalma, kemény tűzifa és petroleum* szállítása iránt, Sepsi-Szentgyörgyön a méntelep számvevőségi irodájában f. évi szeptember hó 22-ikén délután 2¹/₂ órakor írásbeli ajánlatok tárgyalása fog megtartatni.

A szállítási szerződések, illetve feltételek, helyben a méntelep parancsnokságnál megtekinthetők vagy innen kikérhetők.

S.-Szentgyörgy, 1885. szept. 1.

A m. kir. álladalmi méntelep parancsnokságától.

(202) 1 6

Teljes ellátásra

elvéllaltatik két vagy három jó házból való tanuló, kik gondos nevelésben részesülnek

Brassó, Vár-utca 189. sz. a.

A t. ez. közönségnek tudtára adom, hogy minden iskola részére

a tankönyvek

hozzám megérkeztek. — Továbbá bátorodom gazdagon felszerelt másnemű

könyv-, rajz-, írószer-, (finom papiteria) zenemű-, tükör- és képraktáromat jutányos árak mellett ajánlani.

Kérem szíves pártfogásukat; és én, mint eddig, ezután is törekedni fogok, becses megrendelőim meglegedését kiérdemelni.

(193) 4—5

Tisztelettel

Altstädter Antal

könyvkereskedő.

Biztos kereset!

Mindenki tőke és koczkázat (risico) nélkül osztrák-magyar állam- és dijsorsjegyek részletfizetés mellett eladása által az 1883. évi XXXI. törv.-czikk szerint

havonta 100---300 frtot kereshet

nálunk. — Ajánlatok a jelen foglalkozás megnevezésével intézendők:

A fővárosi váltóüzlet-társaság

(195)

ADLER és társához

Budapesten.

2—6

Jaschik Gyula

énekiskolája Brassóban.

Nevezett ének-iskola a jelen tanévben is két csoportból fog állani, és pedig: a) előkészítőosztályból, b) kiképzőosztályból. A kiképzőosztályba csak oly leányok vétetnek fel, kik 15. életévüket betöltötték s kik már az énekek megfelelő előképzetiséggel bírnak. Nyilvános hangversenyek, továbbá a róm. kath. templomi énekarban való részvétel bő alkalmat nyújtanak a tanulóknak a legalaposabb kiképzetetésre. Solóénekekben a tanulók kettőnkint vehetnek privátórát s megfelelő tehetség mellett legszebb sikert biztosíthatók.

(201) 1—2

Tandij mindkét csoportbeli tanulók részére egész iskolai évre 5 frt, mely előre befizetendő s melyből a szükséges hangjegyek, világítás stb. állittatik elő. Nyilvános hangversenyek alkalmával a tanulók ingyen jegyekben fognak részesülni.

Szegényebb sorsu leányok, kik az éneklésben odaadással párosult buzgalmat tanusítanak, a tandijfizetéstől felmentetnek.

A beiratások naponként d. e. 1 óráig történnek iskola-utczai új lakasomban. Házszám 85, első emelet. (Evang. templom mellett)

Teljes tisztelettel

Jaschik Gyula

karnagy, ő fensége János főherceg volt zenetanítója.